

**Adviesorgaan
Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK)**

Advies betreffende de rechten van kinderen in migratie in België

Aangenomen op 29/06/2020

Lidorganisaties van het Adviesorgaan van de NCRK :

College van Procureurs-generaal

Conseil Interuniversitaire de la Communauté française

Coordination des organisations pour les droits de l'enfant (la CODE)

Defence for Children International (DCI) – Belgium

Délégué général aux droits de l'enfant (DGDE)

Kinderrechtencoalitie Vlaanderen (KiReCo)

Kinderrechtencommissariaat (KRC)

Orde van Vlaamse Balies / Ordre des barreaux francophones et germanophones de Belgique

Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)

UNICEF België

Naar aanleiding van de publicatie van de studie van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK) betreffende "kinderen in migratie"¹ brengt het Adviesorgaan van de NCRK het volgende advies uit.

Miljoenen kinderen worden door het migratiefenomeen getroffen

Het groeiende migratiefenomeen treft alle regio's van de wereld en miljoenen kinderen. De grondoorzaken van migratie houden vaak verband met grove en ernstige schendingen van de mensenrechten, waaronder de rechten van het kind, die met name worden erkend in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK). Kinderen getroffen door migratie bevinden zich in een situatie van dubbele kwetsbaarheid, als kinderen en als migranten, of ze nu alleen zijn of begeleid worden door hun familie, of ze geboren zijn in de landen van bestemming of achtergelaten in hun landen van herkomst of transit.

Sinds 2015 zijn bijna één miljoen kinderen in Europa aangekomen op zoek naar een toevluchtsoord voor conflicten of armoede, en hoewel hun aantal sinds 2017 is afgenomen, blijven ze hun leven op het spel zetten om een beter leven in Europa te vinden. België heeft een zeker aantal asielaanvragen met betrekking tot kinderen aanvaard en onder de Europese landen bekleedt ons land de achtste plaats.² In 2018 bedroeg het aantal kinderen dat in België asiel aanvroeg 6.605, tegenover 13.630 in 2015.³ Niet alle kinderen die het slachtoffer zijn van migratie zijn echter asielzoekers en de laatste jaren zijn er ook andere ontwikkelingen waargenomen, zoals de toename van het aantal niet-begeleide en gescheiden kinderen die in België aankomen, en die een aanvraag tot internationale bescherming indienen of niet.⁴

Terminologie

In dit advies wordt verwezen naar "kinderen in migratie", overeenkomstig het beginsel van non-discriminatie, grondbeginsel van het VRK en dat de Staten die partij zijn verplicht "de rechten die in het Verdrag zijn opgenomen voor alle kinderen te eerbiedigen en te waarborgen, of het nu gaat om migranten in een reguliere of in een onregelmatige situatie, asielzoekers, vluchtelingen, staatlozen en/of slachtoffers van mensenhandel, inbegrepen wanneer zij naar hun land van herkomst worden teruggestuurd of uitgezet, ongeacht de nationaliteit van het kind of zijn ouders of voogden en hun migratiestatus, en ongeacht of het kind en zijn ouders of voogden al dan niet staatloos zouden zijn". (vrije vertaling).⁵

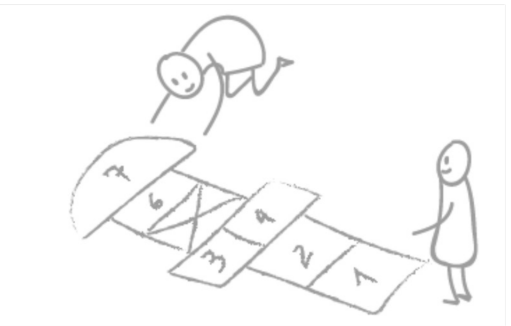
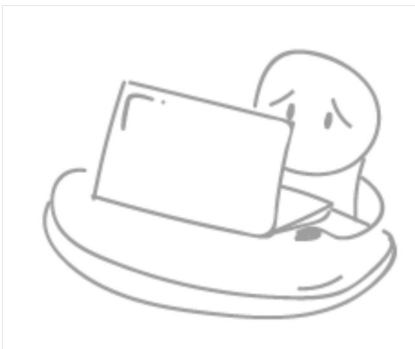
De NCRK-studie "kinderen in migratie"

België biedt een waaier aan ervaringen die in vele opzichten positief en inspirerend zijn op Europees niveau.⁶ De studie gevoerd door de NCRK identificeert echter een aantal leemtes in wat nog moet worden gedaan om de bescherming en integratie van kinderen in migratie te versterken en om ervoor te zorgen dat hun rechten in België ten volle worden geëerbiedigd:

Welzijn: Hoe voelen kinderen zich vandaag de dag? Zijn ze gelukkig en tevreden met hun leven? Wat zijn hun toekomstperspectieven? Eén op de drie kinderen geeft aan dat hij of zij niet gelukkig is en geen zelfvertrouwen heeft. Nog verontrustender is het feit dat dit gevoel toeneemt met de tijd die in België wordt doorgebracht.

Geestelijke gezondheid: De sociale netwerken die rond de kinderen bestaan hebben een invloed op hun welzijn. Zij omvatten de netwerken van volwassenen die het dichtst bij het kind staan, maar ook de professionals die met hen werken. Eén op de twee kinderen geeft aan dat ze niemand hebben om over hun angsten, vrezes en gevoelens te praten.

Geweld: Relaties met leeftijdsgenoten worden belangrijker voor het welzijn van

kinderen naarmate deze ouder worden. De NCRK-studie bevat echter verontrustende informatie over het cyberpesten van kinderen in migratie (drie keer meer getroffen) en over het aantal kinderen dat zich niet veilig voelt in België (één kind op vier).

Onderwijs: Het aanleren van nieuwe vaardigheden is een verrijking voor de kinderen van vandaag en bereidt hen voor op de volwassenheid. De NCRK-studie bevat zeer bemoedigende informatie over de relatie die kinderen hebben met leerkrachten in klassen voor nieuwkomers (OKAN / DASPA).

Vrije tijd: Het recht op vrije tijd wordt, net als het recht op onderwijs, erkend door het VRK en is ook een factor van inte-

gratie en veerkracht. Eén op de twee kinderen geeft echter aan dat hij of zij geen vrije tijd heeft buiten de school. Deze realiteit is nog sterker aanwezig voor de meisjes.

Procedure: In de NCRK-studie werden de kinderen bevraagd over hun kennis van de verblijfsprocedure. Iets meer dan de helft van de kinderen (56%) beschouwt deze procedure te kennen.

Het verband tussen de rechten van kinderen in migratie en het bredere concept van welzijn is complex. Eenvoudig gezegd zijn alle kinderrechten noodzakelijk voor de verwezenlijking van hun welzijn, doch hun welzijn hangt ook af van andere factoren - inclusief elementen zoals relaties met leeftijdsgenoten, toekomstperspectieven, opvangomstandigheden, land van herkomst, geslacht of het feit dat ze alleen of met hun ouders wonen. Zo zien kinderen die niet in een opvangcentrum wonen, de verwezenlijking van hun rechten vaak positiever dan kinderen die wel in een opvangcentrum wonen. Hetzelfde geldt voor jongens in vergelijking met meisjes. Ten slotte heeft het leven met ten minste één van hun beide ouders een positieve invloed op de implementatie van de rechten en het welzijn van kinderen.

De studie "kinderen in migratie" van de NCRK is nu online beschikbaar :

www.ncrk.be

Aanbevelingen van het Adviesorgaan

België heeft zich ertoe verbonden rekening te houden met de bescherming van alle kinderen, zonder onderscheid naar leeftijd of statuut, niet alleen door het VRK te ratificeren, maar ook door de ratificatie van de drie aanvullende protocollen ervan. Overeenkomstig Joint general comment n°3 and °4 (2017) van het Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families en n°22 and °23 (2017) van het VN-Kinderrechtencomité “on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return”⁷, herinnert het Adviesorgaan de Belgische autoriteiten eraan dat kinderen in migratie als kinderen moeten worden behandeld, ongeacht hun migratie- en administratieve status of die van hun ouders of voogden.

Het Adviesorgaan herinnert ook aan de Slotbeschouwingen van het VN-Kinderrechtencomité die op 7 februari 2019 tot België werden gericht. In dit verband dringt het Adviesorgaan erop aan dat de volgende aanbevelingen onverwijld in werking worden gesteld:⁸

- ◇ *het gecentraliseerde systeem voor het verzamelen van gegevens te verbeteren, [...] uitgesplitst naar leeftijd, geslacht, etnische en nationale afkomst, stad of platteland, geografische ligging, handicap, migratie- en sociaaleconomische status, teneinde de analyse van de situatie van alle kinderen te vergemakkelijken » (§ 11.a) ;*
- ◇ *de opleiding te versterken van relevante belanghebbenden, waaronder leraren,*

rechters, advocaten, gezondheidswerkers en maatschappelijk werkers, en kinderen (§ 13.a) ;

- ◇ *zijn inspanningen opvoert om ervoor te zorgen dat het beginsel van het belang van het kind consequent wordt geïnterpreteerd en toegepast bij beslissingen over migranten- en vluchtelingenkinderen, kinderen in alternatieve zorg en bij maatregelen op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg (§ 17.a) ;*
- ◇ *procedures en criteria ontwikkelt om ondersteuning te bieden aan alle relevante personen die bevoegd zijn om het belang van het kind te bepalen, in alle domeinen, en om aan dit beginsel, als een eerste overweging, het passende gewicht toe te kennen (§ 17.b) ;*
- ◇ *de participatie van alle kinderen verbetert, met name door het afschaffen van leeftijdsgrenzen aan het recht van kinderen om hun mening te uiten over alle aangelegenheden die hen betreffen in de wetgeving, en door ervoor te zorgen dat aan hun mening het passend belang wordt gehecht, in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en maturiteit (§ 19.a) ;*
- ◇ *de coördinatie tussen administraties en instellingen op federaal, gewestelijk en gemeenschapsniveau versterkt en de betrokken beroepsbeoefenaars opleidt om gevallen van kindermishandeling en -verwaarlozing op te sporen en adequaat aan te pakken, rekening houdend met een genderperspectief (§ 23.c) ;*
- ◇ *zorgt voor toegang tot psychologen,*

- psychiaters en gespecialiseerde therapeuten, evenals tolken en interculturele bemiddelaars, voor vluchtelingen en migrantenkinderen, ook in opvangcentra (§33.d);*
- ◇ *zijn inspanningen op te voeren om ongelijkheden te bestrijden en gelijke kansen in het onderwijs aan te moedigen, en tegelijkertijd de integratie van kansarme kinderen te bevorderen (§39.a);*
 - ◇ *discriminatie op school te voorkomen en te bestrijden, aantijgingen in verband met discriminatie effectief te onderzoeken en het bewustzijn van kinderen en hun ouders over klachtenmechanismen te vergroten (§ 39.b);*
 - ◇ *de lerarenopleiding in diversiteit, interculturele vaardigheden en conflictbemiddeling te versterken om leerkrachten in staat te stellen de integratie van kinderen met verschillende achtergronden in een hechte en gastvrije omgeving te vergemakkelijken (§ 39.c);*
 - ◇ *zijn inspanningen opvoert om het recht van [...] vluchtelingen- en migrantenkinderen, op rust en vrije tijd en voldoende tijd om te spelen en recreatieve activiteiten te ontplooien die veilig, toegankelijk, inclusief, bereikbaar met het openbaar vervoer, rookvrij en aangepast aan de leeftijd zijn, te waarborgen. Het Comité beveelt ook aan dat de Verdragsstaat de toegang tot aangelegde groenvoorzieningen en open ruimten voor kinderen in stand houdt en waarborgt (§ 40);*
 - ◇ *Een uniform protocol inzake leeftijdsbepalingmethoden ontwikkelt dat multidisciplinair is, wetenschappelijk gefundeerd, de rechten van het kind eerbiedigt en alleen wordt gebruikt in geval van ernstige twijfel over de beweerde leeftijd en met inachtneming van beschikbare documenten of andere vormen van bewijsvoering, en zorgt voor toegang tot effectieve beroepsmogelijkheden (§42.a);*
 - ◇ *effectief onderzoek doet naar gevallen van misbruik van niet-begeleide minderjarigen (§42.b);*
 - ◇ *de onmiddellijke beschermingsmaatregelen voor alle niet-begeleide minderjarigen versterkt en zorgt voor een systematische en tijdige doorverwijzing naar de voogddienst (§42.c);*
 - ◇ *De opvang van niet-begeleide minderjarigen verbetert, onder meer door beschikbaarheid van het jeugdbeschermingssysteem en de pleegzorg voor alle niet-begeleide minderjarigen, ongeacht hun leeftijd waarborgt (§42.d);*
 - ◇ *een einde te maken aan de detentie van kinderen in gesloten centra en gebruik te maken van niet vrijheidsbenemende oplossingen (§ 44.a);*
 - ◇ *ervoor te zorgen dat het belang van het kind voorop staat, ook op het gebied van asiel en gezinshereniging (§ 44.b);*
 - ◇ *kindvriendelijke instrumenten te ontwikkelen en te verspreiden om kinderen die asiel zoeken te informeren over hun rechten en de manieren om toegang tot het gerecht te hebben (§ 44.c);*

- ◇ *systematisch voorziet in opleiding over de identificatie en doorverwijzing van kinderen die het slachtoffer zijn van mensenhandel, met inbegrip van de uitbuiting van bedelarij, van rechtshandhavingsambtenaren, grenswachters, ambtenaren, maatschappelijk werkers en gezondheidswerkers (§ 45.e) ;*
- ◇ *de kerninstrumenten inzake mensenrechten te ratificeren waarbij hij nog geen partij is, namelijk het ICMW en het OP-CAT, [...] (§ 51).*

Uitgaande van de studie van de NCRK en de Slotbeschouwingen van het VN-Kinderrechtencomité, roept het Adviesorgaan op tot gecoördineerde actie op verschillende gebieden:

Aangezien **het gezin** essentieel is voor de bescherming en bevordering van de rechten van kinderen in migratie, beveelt het Adviesorgaan het volgende aan :

- ◇ *de Guidelines for the Alternative Care of Children⁹ toe te passen om het recht op bescherming van het gezinsleven te eerbiedigen, te beschermen en te verwezenlijken; de eenheid van het gezin te handhaven, inclusief door middel van de hereniging van gescheiden gezinsleden;*
- ◇ *het belang van het kind geval per geval te beoordelen, teneinde te bepalen wat de meest geschikte vorm van huisvesting voor het kind is; ervoor te zorgen dat de mening van kinderen wordt gehoord bij elke beslissing over opvang en huisvesting;*
- ◇ *voorkeur te geven aan de opvang in ont-haalgezinnen of kleine voorzieningen voor niet-begeleide kinderen, ongeacht hun leeftijd; ervoor te zorgen dat opvangcentra en tijdelijke voorzieningen voor kinderen begeleid door hun ouders (met inbegrip van centra voor daklozen) het hele jaar door toegankelijk zijn en aangepast zijn aan kinderen en hun gezinnen ;*
- ◇ *alle niet-begeleide kinderen toegang te waarborgen tot jeugdbeschermingssys-temen¹⁰ en opvangmechanismen voor kinderen die van hun gezinsomgeving verstoken blijven, op basis van het non-discriminatiebeginsel;*
- ◇ *Af te zien van het verplaatsen van afge-wezen gezinnen die opnieuw internatio-nale bescherming aanvragen van indivi-duele naar collectieve structuren, reke-ning houdend met de prevalentie van het belang van het kind;*
- ◇ *dringende sociale bijstand en bijstand op langere termijn te verlenen aan kin-deren en hun gezinsleden, ongeacht hun migratiestatus, zonder enige discrimina-tie; de toegang van niet-begeleide kin-deren te waarborgen tot een stage, de dekking van de ziekenkas, het openen van een bankrekening; het recht van ouders om te werken te waarborgen, ook als zij zich in een onregelmatige situ-atie bevinden.*

Geweld en onveiligheid vormen een bedreiging voor het recht van kinderen op leven en overleven doorheen het hele migratietraject. Het Adviesorgaan beveelt derhalve aan :

- ◇ bijzondere aandacht te besteden aan niet-begeleide kinderen, vanaf hun aankomst¹¹; ervoor te zorgen dat eenieder die beweert een kind te zijn, als zodanig wordt behandeld, de jeugdbeschermingsautoriteiten en andere bevoegde diensten (FEDASIL, Dienst Vreemdelingenzaken, de 'Cel Kwetsbaren' en de Voogdijdienst) ontmoet, onmiddellijk een voogd wordt aangesteld en toegang heeft tot alle bijstand- of hulpdiensten met de steun van een tolk ;
- ◇ de ondersteuning en opleiding te versterken van eerstelijnsactoren, administratieve- en politiediensten, middenveldactoren, beschermingsagenten, tolken, voogden, advocaten, magistraten, leerkrachten, gezondheidswerkers, maatschappelijke werkers, begeleiders en bezoekers;
- ◇ geen enkel kind van zijn of haar vrijheid te beroven om redenen die verband houden met de migratie of verblijfsstatus; alternatieven voor opsluiting in te voeren en bestaande alternatieven te evalueren met een op kinderrechten gebaseerde aanpak ;
- ◇ de interventies en strategieën van de overheden aan te passen om tegemoet te komen aan de behoeften van bepaalde groepen kinderen in kwetsbare situaties (kinderen die op straat leven, kinderen die het slachtoffer zijn van men-

senhandel, kinderen die het slachtoffer zijn van drugsverslaving, enz.), waarvan sommigen niet in de opvangcentra blijven, zich verplaatsen van het ene naar het andere land, buiten elk beschermingssysteem om;

- ◇ de toegang tot diensten voor geestelijke gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning te waarborgen, rekening houdend met het feit dat de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen aangetast kan zijn door geweld in hun land van herkomst, op de weg of in België, en dat het gebrek aan toegang tot beschermingsdiensten en het gebrek aan toekomstperspectieven voor kinderen ernstige emotionele gevolgen kan hebben;
- ◇ het recht op kleuter, basisen middelbaar onderwijs te waarborgen, aangezien onderwijs een sleutelfactor is voor de veerkracht en de integratie van kinderen in migratie; veranderingen van centra die veranderingen van school impliceren te vermijden; de klassen voor nieuwkomers te bestendigen en de overgang naar reguliere klassen te ondersteunen; zich te onthouden, wanneer dit niet geschikt is, van het doorverwijzen van deze kinderen naar het buitengewoon -of beroepsonderwijs; en alle kinderen in "terugkeerhuizen" op school in te schrijven;
- ◇ ervoor te zorgen dat het recht van kinderen op rust en vrije tijd wordt geëerbiedigd, zodat zij kunnen deelnemen aan recreatieve en sportieve activiteiten - buiten de school en de opvangcentra - die financieel toegankelijk zijn en worden bediend met gratis openbaar vervoer.

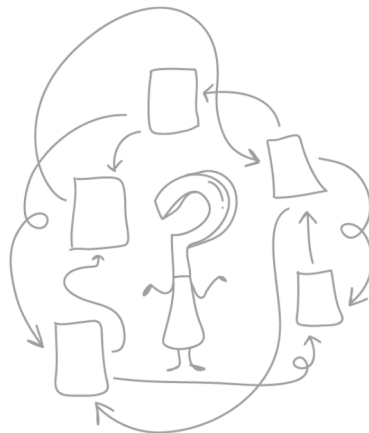

De procedure heeft een aanzienlijke impact op het welzijn van kinderen.¹² Het Adviesorgaan beveelt derhalve aan :

- ◇ de beginselen van een kindvriendelijke justitie¹³ toe te passen in elke fase van alle procedures die betrekking hebben op kinderen, ongeacht het verzoek wordt ingediend in hun, of in naam van hun ouders ;
- ◇ voortdurend aandacht te schenken aan:
 - het recht van kinderen om geïnformeerd te worden over hun rechten en over de procedure; ervoor te zorgen dat professionals de tijd nemen om de inhoud van de informatiematerialen uit te leggen eerst bij aankomst en vervolgens op regelmatige basis;
 - het recht op participatie¹⁴ van kinderen in elke fase van de procedure; ervoor te zorgen dat kinderen worden geïnformeerd en dat de omstandigheden waarin

kinderen zich uiten rekening houden met hun persoonlijke en sociale situatie, en dat de context het kind in staat stelt zich veilig en met respect behandeld te voelen;

- het belang van het kind holistisch in ogenschouw te nemen bij de behandeling van elke procedure; ervoor te zorgen dat elke beslissing wordt gemotiveerd in het licht van het belang van het kind;¹⁵
 - het recht om verzoeken en procedures met betrekking tot kinderen met voorrang te laten behandelen en voldoende tijd te geven om de procedure met de voogd en een advocaat voor te bereiden.
- ◇ in geval van twijfel over de leeftijd, geen medische bepalingsmethoden te gebruiken (bijvoorbeeld bot- en tandheelkundige tests) daar deze onnauwkeurig, ongeschikt en ontoereikend zijn.

Ten slotte vereist de eerbiediging van de rechten van kinderen in migratie een **alomvattende en gecoördineerde aanpak**, waarbij rekening wordt gehouden met de verantwoordelijkheden van de gast-, transit- en herkomstlanden.

Op internationaal niveau beveelt het Adviesorgaan aan om in de **ontwikkelingssamenwerking en de humanitaire hulp** aandacht te besteden aan kinderen, en hiertoe:

- ◇ De financiële en technische bijstand en de hervestigingsprogramma's in landen die grote aantallen ontheemden opvangen, te versterken;
- ◇ ervoor te zorgen dat in alle internationale, regionale of bilaterale samenwerkingsakkoorden inzake migratie, de kinderrechten een essentiële overweging vormen;
- ◇ ervoor te zorgen dat het terugkeerbeleid gebaseerd is op de rechten van het kind¹⁶ en dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om de daadwerkelijke herintegratie van gezinnen die vrijwillig naar hun land van herkomst of naar een derde land zijn teruggekeerd, mogelijk te maken;

- ◇ de internationale doelstelling om 0,7% van het bruto nationaal product te besteden voor ontwikkelingshulp, daadwerkelijk te bereiken.

Op nationaal niveau beveelt het Adviesorgaan aan om **op alle overheidsniveaus** bijzondere aandacht te besteden aan kinderen in migratie, en hiertoe:

- ◇ Mechanismen voor dialoog en samenwerking tussen alle overheidsniveaus in België in te voeren, overeenkomstig de aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité;¹⁷
- ◇ een nationale kinderrechtenstrategie aan te nemen, complementair aan de actieplannen die binnen de verschillende overheidsniveaus zijn aangenomen en die betrekking heeft op de transversale prioritaire thema's die synergiën en gezamenlijke acties vereisen, met inbegrip van het thema van kinderen in migratie;
- ◇ het gecentraliseerde gegevensverzamelingsstelsel te verbeteren om de verzameling van geventileerde gegevens naar leeftijd, geslacht, herkomst, migratiestatus, type handicap en sociaaleconomische status mogelijk te maken, teneinde de analyse van de situatie van alle kinderen te vergemakkelijken.

COVID-19 en kinderen in migratie :

De huidige gezondheidscontext, en meer in het bijzonder de uitzonderlijke maatregelen om de verspreiding van het virus in te dammen, heeft met name kinderen in de migratie zwaar getroffen. Hun kwetsbaarheid door de onzekerheid van hun verblijfsstatus en hun precare situatie is verergerd door volgende factoren :

- ◇ de toegang tot de inschrijving en de eerste opvang werd bemoeilijkt: de invoering van een online pre-registratiefase (formulier opgesteld door de Dienst Vreemdelingenzaken) heeft geleid tot ongepaste noodopvang (Porte d'Ulysse, hotel, enz.) en zelfs tot dakloosheid voor zowel begeleide als niet-begeleide minderjarigen die niet voldeden aan de door FEDASIL vastgelegde criteria voor de crisis (mannelijke niet-begeleide minderjarigen ouder dan 15 jaar);¹⁸
- ◇ de toegang tot de asielprocedure werd vertraagd: het formulier voor de pre-registratie bleek moeilijk in te vullen zonder hulp van buitenaf, met name problematisch voor mannelijke niet-begeleide minderjarigen ouder dan 15 jaar, die daarvoor sterk afhankelijk waren van de hulp van het maatschappelijk middenveld;
- ◇ voor kinderen die nog niet gehoord zijn, is de duurtijd van de verblijfsprocedures verlengd, omdat de gesprekken met de kinderen zijn opgeschort;

- ◇ laattijdige of zelfs afwezige voogdij, omdat de Voogdijdienst heeft besloten geen voogd meer aan te stellen voor niet-begeleide minderjarigen die op het ogenblik van de melding 17 jaar en 10 maanden of ouder was;
- ◇ opvang in een context van overbezetting, waardoor kinderen niet voldoende ruimte en bewegingsvrijheid hebben om toegang te krijgen tot vrije tijd en het sociale leven dat nodig is voor hun ontwikkeling;
- ◇ de toegang tot het onderwijs wordt belemmerd: afstandsonderwijs is voor deze groep bijzonder moeilijk, de OKAN/DASPA-systemen zijn niet of nauwelijks opgenomen in de exitstrategie inzake onderwijs, het gebrek aan informaticamateriaal, wat met name de noodzaak van digitale inclusie heeft onderstreept;
- ◇ wat de toegang tot de gezondheidszorg betreft: de vraag naar attesten voor Dringende Medische Hulp (DMH) door sommige OCMW's, ondanks de tijdelijke opschorting van de verplichting om deze attesten uit te schrijven.
- ◇ een gebrek aan informatie en kindvriendelijke informatie.

De aanbevelingen hierboven in het advies geformuleerd zijn in dit verband des te belangrijker, in het bijzonder met betrekking tot:

- ◇ Voorrang inzake inschrijving;
- ◇ De systematische organisatie van kindvriendelijke opvangmogelijkheden;
- ◇ Het in plaats zetten van houvaststrategieën voor straatkinderen of kinderen in transit;
- ◇ Toegang tot inclusief onderwijs en vrije tijd;
- ◇ Toegang tot geestelijke gezondheidszorg;
- ◇ Prioritaire verwerking van verblijfsprocedures;
- ◇ Toegang tot informatie;
- ◇ Participatie.

Eindnoten

¹K. VAN LAETHEM, A. BOURGEOIS en C. PÉTERS, *Make all children count ! De rechten van kinderen in migratie in België onder de loep genomen*, Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, Brussel, 2020, 173p.

²EUROSTAT, <https://ec.europa.eu/eurostat>.

³*Ibidem*.

⁴Het totale aantal meldingen van niet-begeleide en gescheiden kinderen (inclusief meervoudige meldingen) bedroeg in 2018 7.979, wat betekent dat een relatief groot aantal niet-begeleide en gescheiden (geregistreerde) kinderen zich zonder enige opvang over het grondgebied verplaatst. Zie UNHCR, Naar een sterkere bescherming van niet-begeleide en van hun ouders gescheiden kinderen in België, 2019, https://www.unhcr.org/be/wp-content/uploads/sites/46/2019/09/UNHCR-UASC_Belgium-NLD-screen-2.pdf

⁵Joint general comment n° 3 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families en n° 22 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on the general principles regarding the human rights of children in the context of international migration, *UN Doc. CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22*, § 9.

⁶UNICEF, Building on promising practices to protect children in migration across the European Union, 2019, <https://www.unicef.org/eca/media/5866/file/Promising%20practices%20in%20protection%20of%20refugee%20and%20migrant%20children%20in%20Europe.pdf>.

⁷Joint general comment n°3 en n°22 geciteerd in voetnoot 5 ; Joint general comment n°4 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families en n° 23 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return. *UN Doc. CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23*

⁸Vertaling van de Slotbeschouwingen over het gecombineerde vijfde en zesde periodieke verslag van België (UN Doc. CRC/C/BEL/CO/5-6, 28 februari 2019) verzorgd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse Overheid en met de steun van de NCRK, zie http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/publicaties/191119_VN-Slotbeschouwingen-5de-6de-rapport-Belgi%C3%AB_DEF.pdf.

⁹UNGA. Guidelines for the Alternative Care of Children, A/RES/64/142, 2010 : https://www.unicef.org/protection/alternative_care_Guidelines-English.pdf

¹⁰UNHCR, Naar een sterkere bescherming van niet-begeleide en van hun ouders gescheiden kinderen in België, 2019, https://www.unhcr.org/be/wp-content/uploads/sites/46/2019/09/UNHCR-UASC_Belgium-NLD-screen-2.pdf

¹¹Sinds december 2018 moeten mensen die in België bescherming willen aanvragen, naar het Klein Kasteeltje gaan, dat nu de diensten groepeert die verantwoordelijk zijn voor het registreren van asielaanvragen en het aanwijzen van een opvangplaats. In dit aankomstcentrum ontmoeten niet-begeleide minderjarige een multidisciplinair team samengesteld uit zowel FEDASIL als verantwoordelijken van de Dienst Vreemdelingenzaken.

¹²Hoewel dit aspect geen deel uitmaakt van de NCRK-studie, werd het evenwel in 2018 geanalyseerd door UNICEF België in het rapport " Migranten- en vluchtelingkinderen in België aan het woord" en door DEI-België in het kader van het project "Child Friendly Justice in action!", waarvan het onderzoek werd uitgevoerd tussen 2018 en 2020 en waarvan het eindrapport voor België in september 2020 zal worden gepubliceerd en online beschikbaar zal zijn op: <https://www.cfjnetwork.eu/>.

¹³Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice, <https://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

¹⁴General comment n° 12 (2009) on The right of the child to be heard, *UN Doc. CRC/C/GC/12*.

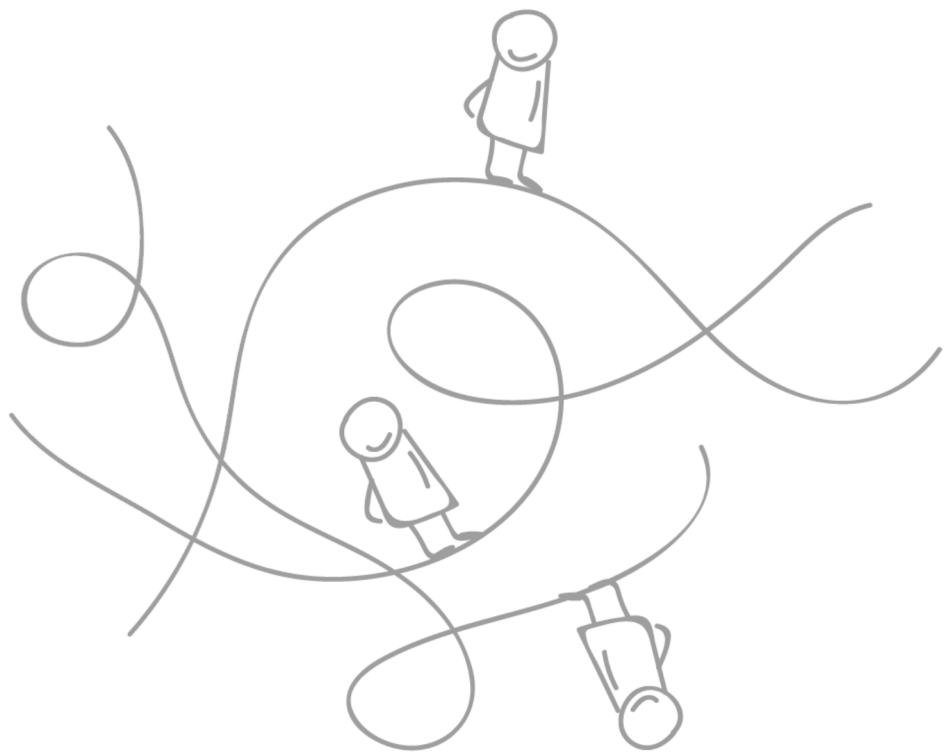
¹⁵General comment n° 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, par. 1), *UN Doc. CRC/C/GC/14*.

¹⁶Guidance to respect children's rights in return policies and practices: Focus on the EU legal framework, September 2019 : <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Guidance%20in%20children%27s%20rights%20282019%29.pdf> Deze procedure moet er onder meer voor zorgen dat het kind bij terugkeer veilig is, naar behoren wordt verzorgd en van zijn of haar rechten geniet, met name daadwerkelijke toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, psychosociale ondersteuning, gezinsleven, sociale integratie, toegang tot het gerecht en bescherming tegen alle vormen van geweld.

¹⁷Consideration of reports submitted by States parties under article 44 of the Convention, Concluding observations: Belgium, *UN Doc. CRC/C/BEL/CO/5-6*, 28 februari 2019, §§ 9, 23, c, 24, a et 26,d.

¹⁸Tijdens de crisis heeft FEDASIL de meest kwetsbare minderjarigen opgevangen, namelijk meisjes, jongens tot 15 jaar, jongeren met fysieke/geestelijke problemen (zowel mannelijk als vrouwelijk), jonge potentiële slachtoffers van mensenhandel (zowel mannelijk als vrouwelijk) en "extraterritoriale" (zowel mannelijk als vrouwelijk).

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK)

ONTSTAANSGESCHIEDENIS: Naar aanleiding van het eerste periodieke rapport van België over de uitvoering van het VN-Kinderrechtenverdrag (VRK) (1995), heeft het VN-Kinderrechtencomité de oprichting aanbevolen van een permanent mechanisme dat wordt belast met “de coördinatie en de evaluatie van, alsook het toezicht op het beleid inzake de bescherming van het kind, teneinde zich ervan te vergewissen dat het verdrag zowel op federaal als op lokaal vlak volledig wordt nageleefd en toegepast”. Als antwoord op deze slotbeschouwing werd op **19 september 2005 een samenwerkingsakkoord gesloten met het oog op de oprichting van de NCRK.**

WAT : De NCRK is een **uitgebreid overlegplatform, gekenmerkt door een brede vertegenwoordiging** (zowel de **regeringen als de veldwerkers en het maatschappelijk**

middenveld zijn er vertegenwoordigd). Via de verschillende opdrachten die haar zijn toevertrouwd, zorgt de Commissie voor een beter toezicht op de uitvoering van het VRK in België en voor een doeltreffende coördinatie van de acties ten voordele van de rechten van het kind.

OPDRACHTEN:

De Commissie heeft een **dubbele opdracht ten opzichte van de toepassing van het VRK:**

- ◇ bijdragen tot de uitwerking van het vijfjaarlijkse rapport dat België moet opstellen overeenkomstig artikel 44 van het Verdrag;
- ◇ in naam van de Belgische staat zorgen voor de voorstelling van het rapport bij het VN-Kinderrechtencomité.

Daarnaast heeft de Commissie ook de volgende opdrachten:

- ◇ bijdragen tot de uitwerking van andere documenten in verband met de rechten van het kind die de Belgische Staat moet voorleggen aan internationale instanties;
- ◇ de nodige maatregelen nemen om de **verzameling, de analyse en de verwerking te coördineren van een minimum aan gegevens** ten behoeve van het VN-Kinderrechtencomité om de situatie van de kinderen op het nationale grondgebied te kunnen beoordelen;
- ◇ het overleg en de permanente gegevensuitwisseling bevorderen tussen de verschillende autoriteiten en instanties die zich bezighouden met de rechten van het kind, en dit met het oog op een maximale afstemming van het op elk niveau gevoerde beleid te bewerkstelligen;

- ◇ de uitvoeringsmaatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de voorstellen en aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité onderzoeken en erop toezien. In dit verband kan zij voorstellen of aanbevelingen doen, die niet bindend zijn voor de bevoegde overheden;
- ◇ **adviezen verstrekken** met betrekking tot ontwerpen van internationale verdragen en protocollen zodra deze betrekking hebben op de rechten van het kind.

Het samenwerkingsakkoord tot oprichting van de Commissie vereist dat de **kinderen op structurele en passende wijze betrokken worden bij de werkzaamheden van de Commissie**.

STRUCTUUR: In juni 2015 werd de structuur van de NCRK herzien ter verduidelijking van haar dubbele opdracht, met name ‘overheidsondersteuning’ en ‘onafhankelijk advies’, en van de rol van haar verscheidene leden (middenveld, beroepsgroepen, vertegenwoordigers van administraties, ministers en regeringen). Er werden twee organen opgericht. **Het Inter-gouvernementeel orgaan, samengesteld uit stemgerechtigde leden, is belast met de intergouvernementele opdrachten** (zoals het vijfjaarlijkse rapport aan het VN-Kinderrechtencomité). **Het Adviesorgaan, samengesteld uit adviserende leden met een autonome stem, is belast met de opdracht van onafhankelijk advies**. Deze organen komen allebei regelmatig bijeen om te zorgen voor meer synergie in het gevoerde beleid. Het **Bureau** van de Commissie is voortaan samengesteld uit leden van de twee organen, wat zorgt voor een versterkt overleg tussen de regeringen en het middenveld.

